

Jahorinska Deklaracija

Političke stranke nacionalističke orijentacije načinom svoje vladavine, nekompetentnošću izabranih kadrova i sljepilom sopstvenih ideologija prave korake ka razaranju države i njenih institucija i bosanskohercegovačkog društva u cjelini.

Građanske stranke u Bosni i Hercegovini su u krizi. Razlozi se mogu naći na globalnom nivou, u objektivnim regionalnim i nacionalnim faktorima ali i u redovima institucionaliziranih pokreta, stranaka, frontova i partija koje ne ostvaruju svoj emancipatorski potencijal.

Građanke i građani Bosne i Hercegovine mogu imati vrlo malo utjecaja na globalne tokove, ograničen utjecaj na regionalne procese, ali su u mogućnosti i sposobni su preurediti odnose u Bosni i Hercegovini stvarajući političke i socijalne uvjete za bolje društvo.

Da bi se izradilo dobro društvo u kojem su svi žitelji naše domovine jednaki i u kojem se ostvaruju sva individualna prava, čak i kada su originalno osmišljena kao grupna, politika lijevog centra mora biti jasno određena. Zbog toga pozivamo sve političke subjekte lijeve i građanske orijentacije, građanske inicijative, udruženja, sindikate, građanke i građane da podrže plan objedinjavanja nenacionalističkih snaga u Bosni i Hercegovini kroz:

1.

Zajednički i koordinirani nastup nenacionalističkih snaga na prostoru cijele države Bosne i Hercegovine. Snage ne moraju biti formalno ujedinjene u jednu političku grupu, ali moraju zajednički nastupiti na svim nivoima na izborima 2018. godine.

2.

Promjenu Izbornog zakona u smislu jačanja predstavničke demokratije, značajnijeg sankcionisanja govora mržnje, ali i drugih nedozvoljenih aktivnosti u predizbornom procesu, jačanja nezavisnosti izbornog procesa i procesa finansiranja političkih partija, osiguravanja brže implementacije izbornih rezultata, kao i ukidanja svih vidova diskriminacije u izbornom procesu.

Novi izborni zakon fundamentalno usmjeren na snažni razvoj predstavničke demokratije i osiguranje ravnopravnosti može omogućiti dolazak novih ljudi u strukture vlasti i ograničiti ili potpuno zabraniti nacionalističku retoriku tokom predizbornog perioda. Ove promjene trebaju pratiti i promjene Ustava na različitim nivoima kojima bi se omogućio kvalitetniji život svih građana i građanki BiH na cijelom teritoriju države.

3.

Uvođenje zajedničkog obrazovnog sistema nakon sveobuhvatnih javnih rasprava u svim dijelovima zemlje. Novi sistem bi omogućio odgoj drugačijih generacija otvorenih za ideje koje mogu biti i različite od onih zastupljenih u prethodnim obrazovnim programima, te bi kao takav stvorio uvjete za izgradnju otvorenog, pluralnog društva.

4.

Nepristajanje građanske opcije na bilo kakve nacionalističke principe i koncept vladavine na bilo kojem nivou vlasti. Istovremeno, ova lista će imati kandidate u svakoj teritorijalnoj jedinici Bosne i Hercegovine te će iskazati svoj odgovoran odnos prema državi i svim njenim ljudima.

5.

Temeljno preispitivanje procesa privatizacije društvene i državne imovine u prošlosti i krivičnopravno sankcioniranje svih dokazivih slučajeva nezakonitog bogaćenja tokom ovog procesa. Kontinuiranim umanjnjem duga kod MMF-a sačuvala bi šansa za prosperitetnu budućnost narednih generacija građana i građanki Bosne i Hercegovine.

6.

Priznavanje i poštivanje prava svih žrtava ratnih zločina utvrđenih presudama Međunarodnog suda za ratne zločine na području bivše Jugoslavije te presudama domaćih pravosudnih organa, bez obzira na etničku i vjersku pripadnost, bezrezervnu podršku procesuiranju svih ratnih zločina počinjenih na teritoriji bivše Jugoslavije; Uvođenje zakonske regulative kojom se najoštrije sankcionira negiranje, relativiziranje i veličanje zločina genocida, drugih ratnih zločina, kao i njihovih počinitelja, uz oduzimanje pasivnog biračkog prava svim građanima osuđenim za ratne zločine pred Međunarodnim krivičnim tribunalom za ratne zločine u bivšoj Jugoslaviji i pred domaćim sudovima; Stvaranjem mogućnosti da nove generacije imaju iskreni odnos prema prošlosti kreirati će se konsenzus oko zajedničkih vrijednosti svih ljudi u društvu.

7.

Prihvatajući pozitivne istorijske tekovine, kreiranje društva i države 21. vijeka baziranih na socijalnoj pravdi, jednakosti svih žitelja, modelu društvenih odnosa najrazvijenih evropskih demokracija, poreskom sistemu za dobrobit svih građana, sprečavanju povećavanja klasnih razlika u društvu, te na socijaldemokratskim i socijal-liberalnim principima koji će postati temeljne vrijednosti političkog djelovanja.

8.

Izgradnja nezavisnog i efikasnog pravosuđa i pravne države čija je praksa rukovođena nultim stepenom tolerancije prema korupciji.

9.

Odnos prema prirodnim resursima, obnovljivim izvorima energije i općenito prema prirodi čiji smo i mi dio, bit će reguliran uvođenjem ekološki prihvatljivih tehnologija i planiranjem privrednog razvoja u skladu sa održivim i regeneracijskim sposobnostima naše okoline.

10.

Zaustavljanje konzervativne kontrarevolucije i diskriminacije internacionalne kulture koju je sistemski provela aktuelna vlast s ciljem da iz nje isključi sve koji ne dijele isključivi nacionalistički i klerikalni svjetonazor. Otvoriti kulturni prostor alternativnoj i kritičkoj misli koja će razvijati pluralno i demokratsko društvo.

11.

Jednakost svih građana i građanki bez obzira na grupna i individualna opredjeljenja, u skladu sa presudama Evropskog suda za ljudska prava. Izborne liste građanskih stranaka će u punom smislu tih pojmova demonstrirati rodnu i spolnu ravnopravnost. Sve vrste diskriminacije na etničkom principu u ustavima i zakonima na svim nivoima u BiH će biti ukinute. Minimalni princip novih rješenja će biti jednakost svih grupa u BiH, uključujući i grupaciju građana i građanki koji se ne izjašnjavaju kao pripadnici jednog od tri konstitutivna naroda.

12.

Principijelnu sekularizaciju svih državnih institucija, na svim nivoima vlasti i u svim granama vlasti kroz sve ustave, zakone i ostale akte u kojima se država potvrđuje kao suvereno i odgovorno sredstvo za ostvarenje prava i zaštitu sloboda svojih građanki i građana. U društvenoj debati, pa i u pitanjima koja se odnose na slobodu vjeroispovijesti i srodna prava, načelo sekularizma ne može i ne smije biti ugroženo.

13.

Uvođenje principa i modela dobrog upravljanja, sa jasno preciziranim zakonskim rješenjima i praksama u smislu otvorenosti institucija vlasti, jednostavnog pristupa javnosti svim javnim informacijama, građanske participacije, učešća civilnog društva u donošenju odluka i kreiranju strategija i politika, te demokratizacija svih političkih procesa.

14. Svi javni akteri – potpisnici Deklaracije, obavezuju se na odgovoran odnos prema zaštiti vrijednosti i principa koje promovira ova građanska deklaracija, a svi politički akteri koji prihvataju njen sadržaj obavezuju se na ispunjavanje predizbornih obećanja, strategija i akcionih planova, kako u vlastitom funkcionisanju tako i u funkcionisanju svih koalicija, institucija i ustanova u kojima budu imali predstavnike.

Obaveza i odgovornost građanskih partija je da se uvažavaju kritički i angažovani intelektualci u BiH koji stvaraju i pišu, ali i obrazuju i prosvjećuju, kako bi se sačuvalo samosvjesno i autonomno mišljenje.

Potpisnice i potpisnici:

Sinan Alić

Esad Bajtal

Predrag Blagovčanin

Zrinka Bralo

Darko Brkan

Nerzuk Ćurak

Nerin Dizdar

Oliver Frljić

Bakir Hadziomerović

Azra Kazija

Slavo Kukić

Haris Ljevo

Dragan Markovina

Roko Markovina

Jasmin Mujanović

Zvonimir Nikolić

Zlatiborka Popov

Vehid Šehić

Emir Suljagić

Srđan Šušnica

Tihomir Loza

Amer Bahtijar

Dino Mustafić

Neven Anđelić

Jahorinsku deklaraciju podržavaju i potpisuju i rukovodstva
Socijal-Demokratske Partije, Demokratske Fronte i
Građanskog Saveza.